

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 26-04-2021 r.

**Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska**

IX.517.633.2021.ED

**Pan
Maciej Milkowski
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia**

Szanowny Panie Ministrze,

w dniu 15 kwietnia 2021 r. Sejm RP uchwalił nowelizację ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (dalej ustawa z dnia 22 listopada 2013 r., druk sejmowy 1071). Przewiduje ona użyczenie budynków będących w posiadaniu Służby Więziennej i tym samym stworzenie tymczasowego miejsca, w którym będą umieszczane osoby pozbawione wolności uznane przez sąd za stwarzające zagrożenie dla społeczeństwa. Zakłada też oddelegowanie funkcjonariuszy Służby Więziennej, którzy tymczasowo przejmą w tych użyczonych budynkach funkcje ochronne.

W trakcie posiedzenia Sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, które odbyło się 13 kwietnia br., uzasadniano, że celem nowelizacji jest jak najszybsze stworzenie możliwości rozpoczęcia przebudowy, rozbudowy i modernizacji Ośrodka w Gostyninie. Wskazano, że jest to „projekt minimalny”, do niezwłocznej realizacji, swego rodzaju „kroplówka”, stanowiąca odpowiedź na problemy z przyjmowaniem kolejnych osób, które sądy kierują do KOZZD. Jednocześnie, wspólnie z Ministrem Michałem Wosiem, wskazywaliście Państwo, że drogą rządową będą wkrótce procedowane pozostałe zmiany, a robocze prace w tym zakresie już zostały zakończone.

W tym kontekście chciałabym podkreślić, że cieszy mnie ta informacja, gdyż Rzecznik Praw Obywatelskich zabiegał o kompleksową nowelizację ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. od kilku lat. Liczę na to, że zidentyfikowane przez Rzecznika luki prawne bądź błędy legislacyjne, opisane w monografii z 2020 r. pt. Izolacja sprawców przestępstw uznanych za niebezpiecznych dla społeczeństwa (red. E. Dawidziuk, J. Nowakowska), będą pomocnym materiałem. Jednocześnie wyrażamy gotowość do udziału przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich w pracach nad

projektem kompleksowych zmian legislacyjnych odnoszących się do izolacji postpenalnej. Pragnę podkreślić, że prace te powinny być traktowane równie priorytetowo jak obecnie procedowana nowelizacja, zmierzająca do stworzenia dodatkowej przestrzeni mieszkalnej dla osób uznanych za stwarzających zagrożenie dla społeczeństwa.

Analizując prace nad drukiem sejmowym 1071, w Biurze RPO zwróciliśmy również uwagę, iż w trakcie posiedzenia Komisji Pan Minister podkreślił, że funkcjonuje rada społeczna Ośrodka w Gostyninie. Rzecznik Praw Obywatelskich nie posiadał dotychczas informacji w tym przedmiocie.

Ponadto, w związku z tym, iż uchwalona nowelizacja ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. oraz wydane w dniu 5 marca 2021 r. zarządzenie Ministra Zdrowia zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu Krajowemu Ośrodkowi Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym (Dz. Urz. MZ z 2021 r. poz. 18), rodzi jednak szereg praktycznych pytań, uprzejmie proszę o udzielenie na nie odpowiedzi:

1. Jakie są efekty prac rady społecznej KOZZD oraz kto wchodzi w jej skład?
2. Jakie budynki, będące własnością Służby Więziennej, zostały wytypowane do zorganizowania w nich oddziału zamiescowego KOZZD? Czy będzie to nieużytkowany budynek Służby Więziennej, który zostanie zaadoptowany na potrzeby podmiotu leczniczego, czy aktualnie funkcjonująca jednostka penitencjarna, z wyodrębnionym oddziałem mieszkalnym lub pojedynczymi celami mieszkalnymi na potrzeby pacjentów Ośrodka?
3. Czy resort zdrowia zaplanował zmniejszenie pojemności KOZZD do poziomu 60 osób, zgodnie z treścią rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 137), a tym samym nastąpi przetransportowanie większej grupy osób do budynku użyczonego od Służby Więziennej?
4. Czy wraz z użyczeniem budynków od Służby Więziennej pacjenci KOZZD nie będą już umieszczani w ROPS w Starogardzie Gdańskim czy w innych oddziałach psychiatrii sądowej? Czy Ministerstwo Zdrowia planuje przenieść do budynku Służby Więziennej dwóch pacjentów, którzy aktualnie są pozbawieni wolności w ROPS w Starogardzie Gdańskim? Obecna praktyka umieszczenia ich wśród osób, wobec których orzeczono środek zabezpieczający, rodzi zastrzeżenia. Nie zostali oni bowiem zakwaterowani w wydzielonym miejscu, lecz rozlokowani w oddziałach ogólnych wraz z pozostałymi pacjentami internowanymi, chorującymi psychicznie. Ponadto, osoby te zostały zobowiązane do przestrzegania regulaminu wewnętrznego ROPS-u, opracowanego w oparciu o przepisy dotyczące środków zabezpieczających, czyli regulacji zawartych w Kodeksie karnym wykonawczym i rozporządzeniu Ministra Zdrowia dnia 16 stycznia 2017 r. w sprawie komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających i wykonywania środków

zabezpieczających w zakładach psychiatrycznych. Przepisy te w żaden sposób nie odnoszą się do osób umieszczonych w KOZZD.

5. Należy też zwrócić uwagę na wątpliwość kto będzie co 6 miesięcy opracowywać na potrzeby sądu opinię o osobach umieszczonych w takich oddziałach zamiejscowych, jak ROPS czy budynki użyczone od Służby Więziennej i czy Sąd Okręgowy w Płocku nadal będzie właściwy do podejmowania decyzji w przedmiocie pozostania w KOZZD albo zwolnienia z Ośrodka. Takie kwestie powinny zostać precyzyjnie określone w ustawie, podobnie jak to, kto kieruje oddziałami zamiejscowymi – w dalszym ciągu Dyrektor Ośrodka w Gostyninie? Bardzo ważne jest zatem pytanie czy Ministerstwo Zdrowia opracowało zasady funkcjonowania oddziałów zamiejscowych?

Odpowiedź na wszystkie wyżej postawione pytania jest ważna dla oceny poszanowania praw wszystkich osób pozbawionych wolności w ramach izolacji postpenalnej, niezależnie od miejsca, w którym zostaną umieszczeni. Działania w tym zakresie powinny uwzględniać szereg różnic, jakie się w praktyce mogą pojawić w zasadach organizacji poszczególnych miejsc.

Liczę zatem na to, że otrzymam od Pana Ministra informacje, które rozwieją wszystkie moje wątpliwości co do planów organizacji oddziałów zamiejscowych KOZZD. Będę zobowiązana za jak najszybszą odpowiedź w tym zakresie.

Z poważaniem

Hanna Machińska

Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/